

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2004-2-34
Karar Sayısı : **04-42/489-117**
Karar Tarihi : 17.6.2004

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Tuncay SONGÖR, A. Ersan GÖKMEN,
R. Müfit SONBAY, Murat GENCER,
Rıfki ÜNAL, Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI,
M.Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN.

B- RAPORTÖR : İbrahim AYDEMİR

**C- BİLDİRİMDE
BULUNAN**

20

: - Sonoco Products Company
- Ahlstrom Corporation
Temsilcileri: Av. Gülay KARAN
Cumhuriyet Bulv. 140/1 Kat:8
35210 Alsancak/İzmir

D- TARAFLAR

: - Sonoco Products Company
1 North Second Street Post Office Box 160
Hartsville, South Carolina 29550-3305 ABD
- Ahlstrom Corporation
Etelaesplanadi 14 FIN-00130 Helsinki/Finlandiya

30

E- DOSYA KONUSU : **Sonoco Products Company ve Ahlstrom Corporation'un ortak girişim kurmalarına izin verilmesi talebi.**

F- DOSYA EVRELERİ : Kurum kayıtlarına 21.5.2004 tarih, 2596 sayı ile giren ve 27.5.2004 tarih ve 2770 sayı ile eksiklikleri tamamlanan bildirim üzerine 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ile 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 11.6.2004 tarih, 2004-2-34/Öİ-04-İA sayılı Ortak Girişim Ön İnceleme Raporu 14.6.2004 tarih, REK.0.06.00.00/75 sayılı Başkanlık önergesi ile 04-42 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

40

G- RAPORTÖRÜN GÖRÜŞÜ: İlgili Rapor'da, Sonoco ve Ahlstrom arasında oluşturulan ortak girişimin 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında Rekabet Kurulu'nun iznine tabi bir işlem olduğu, ancak söz konusu işlemin ilgili pazarda hakim durum oluşturmaması ve mevcut bir hakim durumu güçlendirmemesi nedeniyle işleme izin verilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

50 H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. Taraflar

H.1.1. Sonoco Products Company (Sonoco)

Sonoco, merkezi South Carolina-ABD'de, New York Borsası'na kote olan ve yaklaşık 50.000 hissedara sahip bir şirkettir. Şirket hiçbir teşebbüs veya şahıs tarafından kontrol edilmemekte ve kağıt kartondan plastiğe, alüminyum kutulardan cama kadar geniş bir ürün yelpazesini içeren ambalaj ve paketlenme malzemeleri üretimi yapmaktadır. Şirketin 2003 yılı toplam cirosu yaklaşık 2.7 Milyar ABD Doları'dır.

60 Sonoco'nun dünya üzerinde çok sayıda bölgesel bağlı şirketi ve bu bağlı şirketlerin kurduğu ülkesel ölçekte faaliyet gösteren bağlı şirketleri vardır. Türkiye'de faaliyet gösteren Sonoco Ambalaj Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Sonoco Ambalaj)'nin hisselerinin tamamı, Sonoco Products Company'nin sahip olduğu Sonoco Hollanda Holding BV şirketine aittir. Sonoco Ambalaj'ın yönetim kurulu üyeleri James A. Harrell, Heinz Stephan Gluepker ve Stamatios Trantas'dır. Bu kişiler Türkiye'de rakip herhangi bir teşebbüsün yönetim kurulunda yer almamaktadır.

70 Sonoco Ambalaj kağıt masura/bobin üretmektedir. Şirketin 2003 yılı üretimi yaklaşık 19.000 tondur. 2003 yılı cirosu ise 21.5 Milyon Euro'dur (30 Trilyon 100 Milyar TL.). Şirket, devir işleminden sonra faaliyetlerini ortak girişime aktaracaktır.

H.1.2. Ahlstrom Corporation (Ahlstrom)

80 Ahlstrom Finlandiya hukukuna göre kurulmuş, Helsinki-Finlandiya'da mukim bir teşebbüstür. Ahlstrom hiçbir teşebbüs veya şahıs tarafından kontrol edilmeyen, dağınık hisse yapısına sahip bir şirkettir. Ahlstrom başta çeşitli kağıt ürünleri olmak üzere cam-elyaf kumaşı, filtreleme spesiyalleri ve conta materyalleri gibi ürünler üretmektedir. Ahlstrom da Sonoco gibi dünyanın çok sayıda ülkesinde bağlı şirketlere sahiptir. Ancak bu teşebbüsün Türkiye'de faaliyet gösteren herhangi bir bağlı şirketi yoktur. Ahlstrom Türkiye'de herhangi bir teşebbüsün hissedarı da değildir. Şirketin 2003 yılında elde ettiği toplam ciro 1.5 Milyar Euro olarak bildirilmiştir.

Ahlstrom'un 2003 yılında Türkiye'ye yaptığı satışlardan elde ettiği ciro 6.172.000 Euro (yaklaşık 8.65 Trilyon TL.) olarak bildirilmiştir. Bu satışlar denizaşırı üretim tesislerinden yapılan satışlardır ve ortak girişimin faaliyet alanını oluşturan kağıt masura üretimiyle ilgili değildir. Ahlstrom'un satışları otomotiv ve motor filtreleme ürünleri, vernikli kağıt, cam-elyaf kumaşı gibi ürünlerden oluşmaktadır.

H.2. İlgili Pazar

H.2.1. Ürün Pazarı

90 Ortak girişimin taraflarından Sonoco ambalaj sanayiinde uzmanlaşan bir firma iken, Ahlstrom çeşitli endüstrilerde kullanılan kağıt ürünleri üretmektedir. Ortak girişimin konusunu ise tarafların ortak faaliyet alanını teşkil eden Avrupa'daki kağıt masura (*paper core*) ve kağıt masura mukavvası (*coreboard*) üretiminin tam işlevsel bir ortak girişime devredilmesi oluşturmaktadır.

Kağıt masura, spiral veya paralel üretim süreçlerinde kağıt masura mukavvasından üretilen ve üzerine film, yapıştırıcı bant, kağıt, kumaş ve iplik gibi çeşitli ürünlerin sarıldığı ruloları (bobinleri) ifade etmektedir.

100 Kağıt masura mukavvası esas olarak kağıt masura üretimi için kullanılan lif bazlı maddeler içeren bir karton çeşididir. Kağıt masura mukavvası genellikle geri dönüşüm yoluyla elde edilmiş olan maddelerden üretilmektedir. Bu maddenin üretiminde, geri dönüşüm yoluyla elde edilen birleşime ilave etmek suretiyle kağıt hamuru kullanılsa da bunun ekonomik olmadığı belirtilmektedir.

İlgili ürün pazarının kağıt masuralar yanında plastik gibi diğer maddelerden üretilen ve aynı amaçla kullanılan masuraların da dahil olduğu anlaşılmaktadır. Raportörce pazardaki müşterilerle yapılan görüşmelerde de bu husus beyan edilmiştir. Ancak taraflardan birinin Türkiye pazarına masura satışının bulunmaması; dolayısıyla yoğunlaşma analizini etkilemeyecek olması nedeniyle bu alternatiflere ilişkin detaylı inceleme yapılmamıştır.

110 Yukarıdaki bilgilerden hareketle ilgili ürün pazarı, endüstriyel bez, iplik, yapışkan bant gibi çeşitli ürünleri sarmakta kullanılan "masura/bobin pazarı" olarak tespit edilmiştir.

H.2.2. Coğrafi Pazar

Kurulması planlanan ortak girişimin faaliyet alanı Avrupa olacaktır. Bahsi geçen ürünler için Türkiye coğrafyasında rekabet koşulları farklı bir alt coğrafi pazar tanımlamanın mümkün olmadığı görülmektedir. Bu nedenle ilgili ürün pazarı için tanımlanabilecek en dar coğrafi pazar, "Türkiye Cumhuriyeti sınırları" olarak kabul edilmiştir.

H.3. Yapılan İşlemin Tanımı, Amacı ve Niteliği

H.3.1. İşlemin Tanımı

120 Söz konusu devir işlemi, Sonoco ve Ahlstrom'un Avrupa kağıt masura ve kağıt masura mukavvası piyasasındaki mevcut faaliyetlerini birleştirmek ve yürütmek üzere kuracakları ortak girişimin hisselerini satın almak suretiyle ortak kontrolü ellerinde tutmalarından ibaret olacaktır.

130 Devir işleminden önce Sonoco, Lüksemburg kökenli bir limited şirket hüviyetinde olan ve "Sonoco – JV S.a.r.l." unvanını taşıyan ortak girişim şirketini kuracaktır. Daha sonra her iki taraf konuyla ilgili faaliyetlerini münferiden ortak girişime devredeceklerdir. Koyulan aynı ve nakdi sermayenin karşılığı olarak Ahlstrom ortak girişimin %35.5 hissesine sahip olurken, Sonoco ortak girişimin %64.5'ine sahip olacaktır. Her iki şirket, ortak girişimdeki hisselerini bağlı şirketleri vasıtasıyla kontrol edeceklerdir. Ortak girişim "Sonoco – Alcore S.a.r.l." unvanıyla, kağıt masura pazarında faaliyet gösterecektir.

Ahlstrom azınlık hissesine sahip olmasına rağmen bu teşebbüse, ortak girişim yönetiminde azınlıklara tanınan olağan veto haklarının ötesinde haklar verileceği ifade edilmiştir.

Anlaşma 19.4.2004 tarihinde düzenlenmiştir. Ancak taraflar idari onay süreçlerini gözönünde bulundurarak anlaşmanın yürürlüğe giriş tarihini 30.6.2004 olarak belirlemişlerdir.

H.3.2. İşlemin Amacı

140 Ortak girişim, taraflardan Ahlstrom'un Kuzey Avrupa'daki konumu ile Sonoco'nun Orta ve Güney Avrupa'daki konumunu birleştirilmesi suretiyle müşterilerin global gereksinimlerine hizmet etme konusunda ilerleme sağlamayı ve Doğu Avrupa pazarında da iyi bir konum edinmeyi amaçlamaktadır. Bu bölgesel etkinin yanı sıra, Ahlstrom'un kağıt sektöründeki deneyimi ile Sonoco'nun tekstil ve film endüstrisi için kağıt masura üretiminde sahip olduğu birikimlerin birleştirilmesi de hedeflenmektedir.

H.3.3. Yapılan İşlemin Niteliği

150 1997/1 sayılı Tebliğ'in "Birleşme ve Devralma Sayılan Haller" başlıklı 2. maddesi (c) bendinde belirtilen özellikleri haiz ortak girişimler, birleşme ve devralma sayılmaktadır. Buna göre;

- ortak kontrol altında bir teşebbüsün bulunması,
  - bu ortak girişimin, amaçlarını gerçekleştirmek üzere işgücü ve mal varlığına sahip bağımsız bir iktisadi varlık olması,
  - taraflar arasındaki veya taraflarla ortak girişim arasındaki rekabeti sınırlayıcı amacı veya etkisi olmaması
- gerekmektedir.

Bu niteliklere sahip olan ortak girişim sözleşmeleri, yoğunlaşma doğurucu kabul edilmekte, rekabeti kısıtlayıcı nitelikte olması halinde ise, Kanun'un 4. maddesi kapsamında anlaşma olarak değerlendirilmektedirler.

160 Sözleşmede bu konulara ilişkin açık hükümler yer almamaktadır. Tarafların temsilcilerince bu hususlara açıklık getirmek üzere gönderilen yazıda yer alan açıklamalar doğrultusunda aşağıdaki değerlendirme yapılmıştır.

170 Bildirim formunun 2.2. başlıklı maddesinde "*Ahlstrom'a tanınan ve Ahlstrom'un ortak girişim üzerinde etkiye sahip olmasına ve ortak kontrole hizmet eden kontrol hakları, azınlıklara tanınan olağan veto haklarının ötesine geçmektedir*" ifadesi yer almaktadır. Bu şekilde ortak girişim üzerinde ortak kontrolün sağlanmış olacağı belirtilmiştir. Önemli konularda yönetim kurulunun oybirliği öngörülmektedir. Ayrıca yıllık planların, faaliyet raporlarının ve bütçesinin onaylanması gibi önemli ve stratejik ya da ticari faaliyetleri ilgilendiren konularda oybirliği ile karar alınmasının şart olduğu tarafların temsilcilerince ifade edilmiştir.

Kurulacak ortak girişimin kurucu şirketlerden tamamen bağımsız bir malvarlığı, muhasebe sistemi ve işgücü olacağı ve bunun faaliyetlerini yürütmesine yetecek düzeyde olacağı da belirtilmiştir.

Taraflar ortak girişimin faaliyete geçmesi ile birlikte Avrupa kağıt masura ve kağıt masura mukavvası pazarındaki tüm faaliyetlerini, malvarlıklarını ve işgüçlerini ortak girişime devredecek ve bu pazardan tamamen çekileceklerdir.

180 Özetle, kurulması planlanan ortak girişimin tarafların ortak kontrolünde, kendi amacını gerçekleştirmeye yetecek bağımsız işgücü ve malvarlığına sahip, taraflar arasında rekabetin koordine edilmesine veya sınırlanmasına yol açmayan bir yapıda olduğu anlaşılmaktadır.

H.4. Değerlendirme

Yapılan işlem Sonoco ve Ahlstrom'un Avrupa'daki kağıt masura üretimi ve satışı konusundaki faaliyetlerini kuracakları bir ortak girişime devretmeleridir. Kurucu firmalar ortak girişimin faaliyet alanındaki işlerini terkedecek, ortak girişimle rekabet etmeyecektir. Söz konusu ortak girişimin kendine ait sermayesi olup şirket pay sahipleri tarafından taahhüt edilmiştir. Ayrıca şirketin idaresinin sağlanması için uygun organlar oluşturulmuştur. Sözleşmenin incelenmesinden, taraflardan birinin hissesinin %50'nin üzerinde olmasına rağmen diğer tarafa azınlık hisselerine tanınan veto hakkının ötesinde haklar verildiği, önemli kararlarda eşitlik ilkesinin esas olduğu görülmüştür. Söz konusu ortak girişimin varlığını devam ettirecek işgücü ve sermayeye sahip olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla kurulan ortak girişimin tarafların rekabete aykırı işbirliğini koordine edici bir niteliği de bulunmamaktadır. Özetle başvuru konusu ortak girişim, 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında birleşme ve devralma sayılan yoğunlaşma doğurucu bir işlemdir.

Aynı Tebliğ'in 1998/2 sayılı Tebliğ ile değişik 4. maddesi hükmünce Rekabet Kurulu'na bildirilerek izin alınması gereken işlemler için %25 pazar payı ve 25 Trilyon TL ciro eşiği öngörülmüştür. Taraflardan Ahlstrom'un ilgili pazarda payı bulunmazken, Sonoco'nun kağıt masurada pazar payının %17 olduğu belirtilmiştir. Kağıt masuranın alternatifleri de olduğu bazı müşterilerle yapılan görüşmelerde ifade edilmiştir. Fakat bu pazardaki istatistiki verilere ulaşılamaması nedeniyle kesin pazar payı tespit edilememiştir. Ancak başvuru konusu ortak girişimin Türkiye pazarı bakımından yoğunlaşmayı artırıcı olmadığı açıktır. Tarafların toplam 30.100.000.000.000 TL. ciroya sahip oldukları, dolayısıyla Tebliğ'de öngörülen pazar payı eşiğinin aşılmadığı fakat ciro eşiğinin aşıldığı görülmüştür. Bu bakımdan ortak girişim işlemi 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında Rekabet Kurulu'nun iznine tabi bir işlemdir.

Başvuru konusu işlemin içinde yer aldığı pazarda bilinen yirmibeş yerli firma ile iki yabancı firma olduğu, bilinmeyen çok sayıda diğer firmaların ise pazarın %32'sini oluşturduğu ifade edilmiştir. Pazara giriş çıkışlar sürekli ve mali ya da hukuki bir giriş engeli bulunmamaktadır. Tarafların ilgili pazardaki pazar payları da söz konusu işlem neticesi hakim duruma yol açmayacak derecede düşüktür. Raportörce ilgili pazarda bulunan bazı müşterilerle yapılan görüşmelerde, Ahlstrom'un ilgili ürün pazarında Türkiye'de faaliyetinin olmadığı, Sonoco'nun da başta Adana'da kurulu bulunan Sunteks olmak üzere irili ufaklı çok sayıda rakibinin olduğu, dolayısıyla işlemin yoğunlaşmayı artırıcı bir sonucunun olmayacağı belirtilmiştir.

Öte yandan ortak girişimi kuran sözleşmede, rekabet yasağına ya da taraflar arasındaki rekabeti engelleyici nitelikte bir hükme rastlanmamıştır.

I. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

Sonoco Products Company ve Ahlstrom Corporation arasında oluşturulan ortak girişimin; 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesine dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in 2. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında "birleşme ve devralma sayılan hallerden" olduğuna; 1998/2 sayılı Tebliğ ile değişik 1997/1 sayılı Tebliğ'in 4. maddesinde öngörülen ciro eşiğinin

aşılması nedeniyle ilgili ortak girişim işleminin izne tabi olduğuna; bununla birlikte, bu işlemin Kanun'un 7. maddesi anlamında hakim durum yaratan veya mevcut bir hakim durumu güçlendiren ve bunun sonucunda ülkenin bütünü yahut bir kısmında ilgili piyasalardaki rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuran nitelikte olmadığına; dolayısıyla bildirim konu işleme izin verilmesine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.